ПЕЉ код Париза, 5. фебруара 1917. 45. година. — Број 2. NEUILLY-s-Seine, 18. Février 1917.

Лист излази према потреби.

Рукописи, претплата и све што се тиче листа, упућује се на адресу: „Glas Tzernogortza" Neuilly-s-Seine, 9, rue Ancelle.

Рукописи се не враћају. Неплаћена писма се не примају.

Цијена је листу за Француску: на годину 6 франака, на пола године 3 франка, а за све остале земље: на годину 12 фр., на пола године 6 фр.

Појединн број 10 сантима.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DU MONTÉNÉGRIN

Journal officiel du Royaume de Monténégro

GLAS TZERNOGORTZA

(La Voix du Monténégrin), paraissant actuellement à Neuilly-sur-Seine, suivant les exigences du service.

ON S'ABONNE AU BUREAU DU JOURNAL :
9, Rue Ancelle, Neuilly-s-Seine

Prix de l'abonnement pour la France
un an : 6 fr. — six mois : 3 fr.
Pour l'Étranger : un an : 12 fr. — six mois : 6 fr.

Огласи се плаћају:

Први пут, за сваку ријеч или број, петитсловима, по 10 сантима; (за огласе, из петих слова, мање од 50 ријечи, плаћа се 2 франка). — За свако понављање огласа плаћа се половина те цијене.

За ријечи, шаре или празнине, које запремају простор једнога, двају или више петитних редова, плаћа се према том коликом простор заузимају: сваки запремљени ред рачуна се као 8 ријечи.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Његово Величанство Краљ Господар примио је 24. јануара 5. фебруара у аудиенцију Његову Екселенцију Предсједника Владе Француске Републике, Министра Спољних Послова г. Аристида Бриана, који се код Његова Величанства задржао више од пола часа.

— Болест Њ. Кр. Височанства Књагиње Ксеније кренула је посљедњих дана на боље, но узвишена болесница, према љечничком савјету, још не смије излазити из своје собе.

— Њ. Кр. Височанство Књаз Петар отпутовао је, ради поправке здравља, на француску Ривиеру.

— Пошто је децембра пр. г. уважена оставка г. Грималди-а, кр. генералног Конзула за Ницу и књажевину Монако, то је, уз одобрење Царске Руске Владе, заступање црногорских интереса у Ници и у департману алпско-приморском (Alpes-Maritimes) преузео г. Царско Руски Конзул у Ници, на којега се имају обраћати сви црногорски држављани који се налазе у тијем крајевима.

— Пошто је децембра пр. г. уважена оставка г. Бернел-а, бившег кр. Вице-Конзула у Паризу, то је за кр. Вице-Конзула у Паризу именован г. Рене Летурнер (Letourneur), адвокат при Апелационом Суду у Паризу.

Пеље код Париза, 4. (14.) фебруара 1917.

Непријатељској штампи пошло је за руком да у неутралној штампи протури тенденциозне вијести које су ушле и у савезничке листове, да се Црна Гора тобож налази у некаквим преговорима са Централним Државама а у циљу стварања једне југословенске државе, којом би владала наша Династија под заштитом Аустро-Угарске.

Иако су ове вијести биле протурене у јавност приликом предлога за мир од стране Централних Држава, кр. Влада изјављује да те вијести, у колико се тичу Владе која ужива повјерење Његова Величанства Краља Господара, немају никаква основа.

У исто вријеме, кр. Влада још једном изјављује своју чврсту вјеру у обећање својих моћних Савезника, уз које остаје нераздрјешиво везана, — са потпуним поуздањем да ускоро види реставрацију Црне Горе са накнадом претрпљених штета, — и спремна је, да успостављењем Црногорског Одреда, докаже своју непоколебиву лојалност, проливајући и потоње капи црногорске крви за општу побједу.

ЧЕСТИТКЕ О НОВОЈ ГОДИНИ

Између многобројних честитака и поздрава који су о Новој Години стигле Његову Величанству Краљу Господару и кр. Влади, накнадно саопштавамо ове.

Генерал-гувернер Нове Зеландије упутио је Његову Величанству овај телеграм:

To Your Majesty and Your people New Zealand sends her sincerest greetings and prays that the coming year will witness the complete restoration of all hbarties and rights for which your brave nation has so heroically fought.

Превод: Вашем Величанству и Вашем Народу упућује Нова Зеландија своје најискреније поздравље, уз жељу да у наступајућој години потпуно буде успостављена сва она слобода и све оно право за које се Ваш храбри народ онако јуначки борио.

Одговор Његова Величанства Краља Господара гласио је овако:

S. E. Monsieur le Gouverneur de la Nouvelle Zélande.

Vous souhaits sincères et vos vœux ardents pour Moi et Mon peuple à l'occasion de l'annee qui commance M'ont été particulièrement sensibles.

Avec la Nouvelle Zélande J'espère en un temps prochain le triomphe complet du Droit, de la Justice et des Libertés.

NICOLAS

Превод: Њ. Екселенцији Господину Генерал-гувернеру Нове Зеландије.

Ваша искрена честитка и Ваше жарке жеље за Мене и за Мој Народ приликом Нове Године нарочито су ме дирнуле. Са Новом Зеландијом уздам се у блиском времену у потпун триумф Права, Правде и Слободе.

Никола.

Генерал-гувернер Сједињене Јужне Африке упутио је Његову Величанству овај телеграм:

The Government of the Union of South Africa desire to express to Your Majesty and Your people their cordial good wishes for the New Year and their warm recognition of the splendid efforts of Your Government and people in the Allied cause which have been of such material aid to humanity and civilization and will do much to assist in bringing about a satisfactory peace.

Превод: Влада Сједињене Јужне Африке жели изразити Вашем Величанству и Вашем народу своје искрене жеље о Новој Години и своје усрдно признање свих оних сјајних подвига Ваше Владе и народа у општој ствари Савезника, оних подвига који су били од толике материјалне помоћи човјечанству и цивилизацији, и који ће знатно допринијети да се постигне благополучан мир.

Одговор Његова Величанства Краља Господара гласио је:

S. E. Monsieur le Gouverneur-Général de l'Afrique du Sud.

Les vœux du Gouvernement de l'Afrique du Sud que Votre Exellence a bien voulu transmettre pour Moi et Mon peuple ont été reçu et accueillis par Moi avec plaisir marqué.

Avec l'Afrique du Sud, J'espère une paix complète et prochaine qui donnera à l'humanité et à la civilisation outragées les satisfactions les plus entières.

NICOLAS.

Превод: Њ. Екселенцији Господину Генерал-гувернеру Сједињене Јужне Африке.

Честитку и жељу Владе Сједињене Јужне Африке, које је Ваша Екселенција изволјела упутити Мени и Мојем народу, примио сам и уважио са нарочитим задовољством.

Са Јужном Африком надам се потпуном и скороме миру који ће у сваком погледу задовољити повријеђено човјечанство и цивилизацију.

Никола.

Влада Аустралије упутила је кр. Влади овај телеграм:

The Government and the people of the Commonwealth of Australia tender to the Montenegrin Government cordial New Year greetings. They fully appreciate the splendid work which has been done by the Government of Montenegro during the period of great trial, and have been filled with admiration of the feats performed by the Montenegrin Army and their heroic and undaunted conduct in the varying circumstances surrounding the conflict which has been proceeding for the past two years and five months. Australia, as one of the self-governing Dominions of the British Empire is proud to be associated with Montenegro in this righteous cause and is calmly confident that the combined efforts of the Allied Nations will secure that complete victory which can alone insure the lasting peace which the Allies and the world so strongly desire.

Превод: Влада и народ Аустралије срдачно честитају црногорској Влади Нову Годину. Потпуно цијене сјајно дјело које је учинила црногорска Влада у времену тешкога искушења, и диве се подвизима црногорске војске, њеном херојском и непобједном држању у свијем непривикама које је доносно собом овај конфликт током двије године и пет мјесеца. Аустралија, као једна од Самоуправних Доминија Британскога Царства, поноси се тијем што је са Црном Гором удружена у овој праведној ствари, и спокојно је увјерена да ће удружени напори Савезних Народа осигурати ону потпуну побједу која једино може бити гаранцијом трајног мира који Савезници и свијет тако јако желе.

Јануара 1917.

НАВРШИЛА СЕ ГОДИНА...

Горак осмјех задрхтаће нам на устима ако за часак застанемо и у мислима се обазремо на протеклу годину 1916.

Али, ко је данас расположен да се пушта у такве мисли, у сјећање свега онога што се у тој кобној години догодило. Коме је данас до успомена, данас, у овом занетом очекивању нових догађаја, кад су живци у свакога пренапрегнути до крајњих граница! Понављати успомене... размишљати, бележити све што смо доживјели и преживјели, данас, зар данас, кад су сви погледи, а у погледима сва наша душа, упрени пут нових дана који нам свићу! Не тако, но немо пустити ту стару годину нека тоне у бесконачан океан прошлости, нечујно, неопажено, а при растанку — само онај горки осмјех, и пун чемера уздах, нек јој буде опроштај.

Нијесу успомене, није сјећање, него је нешто сасвијем друго, на што нас подсјећа минула година, нешто, што нам свијема ваља узети на ум и примити к срцу, нешто у чему ваља да смо сви споразумни.

Године као ова, Шеснаеста, у којој се одиграло догађаја, и крупнијих, и судбоноснијих, и више их се збило у њој једној но иначе у читавом стољећу, те године не ваља ни мјерити обичном кратком мјером којом иначе мјеримо одсјеке времена. Као што је поједино људско чељаде и сувише мален и ситно према тајанственом покрету ових колоса који су се данас разиграли и разуздали, тако и наше мјере и бројеви којим се мјери вријеме, јесу неподобни за оваква времена... Тридесет је мјесеца пролетјело откако преко старе Европе грми, не прекида дању ни ноћу, потрес којим одјекује цијела земља и сва мора; пуцају темељи, колебају се установе које су народи градили и зидали вјековима, — и иза тридесет пуних мјесеца, гле, ратоборност још је иста каква бјеше првога дана кад је пукла она пушка. Не, ратоборност није опаква иста, но расте: на жртвеник рата товаре народи сваког боговетног дана готово пола златне милијарде своје мучне тековине и зноја народног, крвав пламен букти данас јаче но икада, а уз оних 700 милиона, који су се до сада дигли на централна четири царства, хоће ево сјутра да загази у крв још једна стотина милиона, да проширн крваво коло на ону страну океана.

Немо данас ум, који би могао све те колосе разумјети, везу ухватити, и узроке и разлоге страховитој трагедији протумачити, — који би могао све пребројити, измјерити, оцијенити, пожалити и оплакати. Нема тога који би данас то могао, то ће моћи тек далеко неко поколење. А нама, савременицима, нама који смо у малену броду завитлани по тој бурно усталасаној пучини човјечанства... нама остаје само једна тврда Вјера у души. Вјера, да смо савременици нечега много крупнијега но што очима видимо и у мислима слутимо; вишом судбом нам је досуђено да овај данашњи нараштај ту кризу издржи; оруђе смо некога вишег бића, које на нама изводи своје недокучне замисли. Вјера, која нам говори да је дошло оно доба великога разрачунавања, оно доба које је цијело људство у страху и нади очекивало одавно, као што се не-

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE PODGORICA

када народи падаху да ће суд'бождји сићи на земљу. Вјера, да је дошло крајно вријеме да се на човјечанству изврши једна опасна операција, једина у стању да излијечи тешку болест. Зла и неправде било се у потоње вријеме већ и сувише нагомилало између силних и незапитићених, између питомих и обијесних, и пореметила се равнотежа коју државе и народи имају држати на плећима. Вјера, да је дошло оно, што је кад-тад морало доћи. А оно што бит мора, нек буде што прије; најздравије је, ако се већ морало приступити операцији, извршити је одмах. Боље је и здравије тако, но да се још одлагало, још чекало, трајало, пропадало. Поштеније је, но невином потомству предавати старо насљедство замршених рачуна. Куцнуо је час да човјечанство створи нову уредбу, да се подмлади, да баци са себе стару кору и да се одјене новом.

Такве мисли треба да су нам на уму, та вјера у срцу.

А је ли нам свијема тешко и претешко било издржати невољу, и је ли нам тешка била ова кобна 1916?... Јесте. — А јесмо ли претрпјели јада и бола, више за ово мало времена но што иначе у цијелом једном животу? Јесмо свикоцици. — А јесмо ли сви на који год било начин опитећени, ојађени, рањени, унесрећени за навијек, сви до једнога? Јесмо. — А јесмо ли, браћо, сви имали слабих тренутака када је сваки од нас притајено цикнуо: „О, доста је, за имена божјега, доста!“ Јесмо, јесмо!... Но ти тренуци нека би остали само тренуци, и нека не тичу нашу тврду несаломљиву вјеру да у овако одсудна времена, када се цијелом нашем многопаћеном племену, нашем имену, језику и цјелокупном опстанку ради о томе: да л ће га бити или га бити неће, — ваља сви да стегнемо срца и да прегоримо своје личне губитке и златне године. С тврдом вјером у правду божју и с у себе сама, трпи наш народ ово тешко искушење, као што млад војник челична здравља који је допао тешких рана трпи на себи опасну операцију стиснутих вилица. Ко вјерује у себе, у своју животну снагу, ко је истински способан за живот и борбу животну, томе ће и његова вјера помоћи. Вјера ће га његова спасти. Та вјера нам је дала, даје нам и даваће нам снагу, — како онима који су данас далеко од топлога загрљаја љубљене отаџбине, тако и онима који су остали у отаџбини, — да можемо сносити и ово што нас је до сада снашло, а и све оно што нас још може снаћи.

ПОЛИТИЧКЕ И РАТНЕ ВИЈЕСТИ

Значајан говор енглескога генералисимуса. — Енглески фелдмаршал сер Дуглас Хег (Haig), врховни командант цјелокупне британске армије на европском континенту која данас броји равно два милиона најбоље опремљене, саевијем свјеже војске, примио је ових дана на разговор изасланика Хавасове агенције и изјавио му што слиједи. Изјава енглескога војсковође изазвала је сензацију у цијелој свјетској штампи, и стога ју саопштавамо у цјелини:

„Ми смо, у Енглеској, довршили и довршујемо ових дана велике послове око тога да би нам војна снага у позадини била исто онако снажна као и војска у борбеној линији.

Што се тиче производења муниције, постигли смо данас све што смо желјели. С те стране смо потпуно снабдјевени. Треба нам још увијек жељезница и — топова, топова.

Топова није никад доста. То се не фабрикује за један дан, а оно што се има то се непрестано троши. Потрошена топова је попала боље но што смо се надали, јер су топови били одлично грађени, па се нијесу истрошили прије. Али ми се не уздамо у случајности, но непрестано фабрикујемо нове топове.

Рат може бити одлучен тијем што ће се пробити њемачки фронт. Са овим ратовањем које се води из шанчева мора се прекинути, и треба почети ратовати на површини земље, јер само тако моћне рата доноше плод који желимо. Не може бити сумње о томе да ће француско-енглеска војска пробити западни њемачки фронт.

Ова година ће бити одлучна година: у њој ће се десити одлучна битка на бојноме пољу, а то ће рећи, највише се оно војничко дјело иза којега ће Њемачка бити војнички савладана. Могуће је да ће та, у војничком смислу, одлучна година бити иста година у којој ће бити и мира. Ми мир желимо сви и учинићемо све да тако буде.

Али, ево да сасвијем искрено говорим мојој земљи и нашим савезницима: ако Њемачка, тај велики, тај многобројни народ, не би могла бити потпуно побијеђена ове године, ми ипошто не смијемо прекинути ратовање. За наше спокојство и обезбјеђење цијелога човјечанства, нема мира без побједе, без потпуне побједе, јер један непотпун мир, један привремен мир, дао би Њемачкој могућности да се у будуће припреми за страховиту освету. Мибн смо се љуто преварили јер, умјесто што ће бити уништена, она ће нам убрзо искочити на наше границе, крвожедна и похлепна да осваја. Треба нам се добро чувати од подозривих марифета овога да измашина који, осјећајући да је изгубио партију, час хоће да преговара о миру, а час покушава да баци неслогу међ нас Савезнике“.

Војна снага Сјеверне Америке. — Сухоземну војску сачињава: 1., регуларна војска, која броји 85000 људи и 5000 официра; и 2., народна војска (милиција), која броји, у округлом броју, четрнаест милиона људи. — У мирно доба војска је организована само у пукове, а у вријеме рата у армијске корпусе, сваки корпус по три дивизије, свака дивизија по три бригаде, а бригада по три пука. Није познато, у колико је за посљедње вријеме ова организација преуређена. Ратни материјал је усљед данашњега рата јако умножен: прошле године је издано 1 милијарда и 325 милиона.

Поморска снага. Главна снага Америке лежи у њеној флоти, коју сачињавају: 33 убојна брода 1. класе, 10 крстарица-оклопњача, 5 крстарица 1. класе, 4 крстарице 2. класе, 15 крстарица 3. класе, 61 контра-торпиљер; за одбрану обале имају 9 монитора, 19 торпиљера и 36 сумарена. У свему 192 убојна брода. — За помоћну службу имају: 30 топовњача, 5 транспорта, 4 брода за материјал, 2 за болнице и око 100 бродова за разне специјалне службе. — Осим тога 46 бродова се данас гради, а 26 нових одлучио је парламент да се још сагради. — Долазе на ред дредноти: четири серије, свака серија по два брода. У првој серији је сваки брод од 18000 тона, са 8 топова калибра 305; у другој серији сваки брод је од 22400 тона; у трећој серији сваки брод 23400 тона и 10 топова од калибра 305; у четвртој серији, бродови од по 27.700 тона и по 12 топова од калибра 305. – Осим тога имају најновије дредноте од 27 и 28.000 тона са топовима од калибра 356. Поред тога посједују 50 разних сумарена, за које се зна.

Награда од пола милиона фр. — Француски народни посланик Лефевр са неколико својих другова поднио је канцеларији францускога Парламента овај предлог: Парламент позива владу нека уреди све што је потребно да се одреди свота од 500.000 франака као награда сваком оном броду, француском, савезничком или неутралном, којем пође за руком да уништи непријатељски сумарен.

Предлог је упућен војној комисији за флоту.

Њемачки сумарени. — Сви војнички стручњаци расправљају у листовима о томе: колико сумарена имају данас Њемци? — То питање занима данас цио свијет, а Њемци га, разумије се, чувају као највећу тајну. Онтро мотрећи на сваки покрет и појаву њемачких сумарена, водећи тачно рачун о томе, колико су их имали у почетку рата, колико су их изгубили у току рата и колико их у данашње доба могу оградити, већина писаца се приближно слаже у том питању, и закључује да број њемачких сумарена износи, не више од 200.

Њемачки губици. — Свакога мјесеца, откако је започео рат, објављују се у Њемачкој званични извјештаји о цјелокупним досадањим губицима војске. Ових дана изашао је 1358. извјештај који гласи:

У току децембра 1916.

погинуло је	21.846
рањено је	50.602
нестало их	15.513
	87.961

Од почетка рата, од 1. јула 1914., па до 31. децембра 1916., дакле равно за двије и по године ратовања

погинуло је	1,002.661
рањено је	2,561.096
нестало их	560.627
	4,124.384

Уредник, професор Перо Богдановић
Le Gérant: Edmond LOQUIN
Imprimerie Universelle, J. A. Cassignol, directeur
48, Rue Claude-Vellefaux, Paris (X^e)

ОГЛАСИ - ANNONCES

Штампарски ученик. — Универзалној Штампарији, у којој се штампа и наш лист, потребан је један младић од 15–16 година за научавање штампарских вјештина. Првијенство има онај, коме је матерњи језик српски и који је свршио бар један или два разреда гимназије или које друге више школе.

За ово треба се обратити писмено или усмено на адресу штампарије.

СИТНИ ОГЛАСИ

— Г. Ј. Тучаковић, архитекта из Бачке, моли све оне који су му ма што чули или сазнали о његову сину Петру Тучаковићу, добровољцу о коме се од евакуације српске војске ништа незна — да јаве на адресу: J. Tucakovitch, architecte Detroit Mich. 1184 a. s. Russel street (America).

— Драгољуб Госнић, типограф из Сарајева, тражи и моли све своје рођаке, другове и пријатеље, који су се прије или послије рата од 1914. нашли у Америци, те због нестог морали да прекину све своје односе, и привремено се загубили, — да му се сада повоља јаве и доставе своје адресе преко „Imprimerie Universelle, 48, Rue Claude-Vellefaux, Paris, X^e“.

Умољавају се сви српски и хрватски листови у Америци, да препечатавају овај оглас.

ПРВИ
СРПСКИ РЕСТОРАН
У ПАРИЗУ
3, Rue de la Harpe, Métro: Place St-Michel
Угоститељ: Д. Војводић

Препоручује своју одличну Српску Кујну, кафу, пиво, вино и т. д.

У ресторану је скуп свију Срба, који се баве у Паризу.

Ресторан спрема по поруџбини ручкове и вечере.

Од Посланства до ресторана вози се трамвајем број 19 или број 20. 1—10

У БЛИЗИНИ КР. ЦР. ВЛАДЕ
VINS - TABACS - LIQUEURS
E. CUGNOT
107, Avenue de Neuilly, 107
— NEUILLY-sur-SEINE —
Послуга брза и тачна.

AU RENDEZ-VOUS DES SERBES
Café E. GRÉZE
19, Boulevard St.-MICHEL
5 BILLARDS
CONSOMMATIONS DE CHOIX — PRIX MODÉRÉS

ПРВА СРПСКА
ГОСТИОНИЦА И ПИВНИЦА
„СРПСКИ ДОМ“
У ПАРИЗУ
18, Rue Cujas, Булевар Сант-Мишел.
(до парка Луксенбург)

ГОСТИОНИЧАР:
Михајло ЈАНКОВИЋ, трговац

Препоручујем своју одличну српску домаћу кујну и пивницу која располаже са засебном салом и добрим пићем као вина, ракије, пива, српска и француска кафа.
Услуга брза и тачна.
Цене умерене.
Гостионица по поруџбини спрема ручкове и вечере.
Локал је отворен од 6½ до 10½
Од Српског Посланства може се доћи трамвајем број 19 и 20. 1—3

ПРЕТПЛАТА
ИА
„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“
Врши се преко Администрације:
Neuilly-s-Seine, 9 Rue Ancelle.

CIRCULAIRES
CATALOGUES
ARTISTIQUES

TRICHROMIE
LITHOGRAPHIE
TAILLE-DOUCE

IMPRIMERIE UNIVERSELLE
J. A. CASSIGNOL, DIRECTEUR
48, Rue Claude-Vellefaux - PARIS
TÉLÉPHONE : NORD 23-64
IMPRESSIONS MODERNES DE LUXE

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE CRNOJEVIĆ